

VUODEN 2020 TOIMINTAKERTOMUS

1. Toimintasuunnitelman sekä tulo- ja menoarvion toteutuminen

Yhdistys on keskittynyt Nuutajärven valuma-alueen kunnostukseen. Nuutajärven kunnolla on keskeinen merkitys koko järviketjun veden laadulle. Valuma-alueen länsiosan suunnitelmat saatiin valmiiksi ja itäpuolen osalta päästiin hyvään alkuun. Hanke jatkuu vielä vuonna 2021.

Yhdistys on osallistunut ja tukenut ELY-keskuksen käynnistämiä vesistön tilaa ja tulevaisuutta koskevia hankkeita myös kuluneena vuonna antamalla aineistoa ja tiedottamalla niistä. Kolkanjoen ja Kortejärven vesistönäytteet jätettiin ottamatta, koska ELY-keskus oli tutkinut ne äskettäin. Muuten toimintasuunnitelma ja talousarvio toteutuivat melko tarkkaan.

Koronapandemia vaikeutti ja hidasti monella tapaa toimintaa.

2. Yhdistyksen johto ja toimihenkilöt

Hallituksen jäsenet:

Jouko Kokko, pj - Rutajärvi

Jorma Järnstedt, vpj. – Kortejärvi

Riku Rantala, sihteeri - Nuutajärvi

Minna Ahlqvist – Rutajärvi

Jorma Ikävalko - Nuutajärvi

Hannu Kuula – Rutajärvi

Risto Lylykorpi - Nokoori/padon hoito

Anders Koponen - Nuutajärvi

Reijo Vähä-Touru - Rutajärvi

3. Kokoukset

Yhdistyksen hallitus kokoontui kuusi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 54 asiakohtaa. Puhjenneen koronapandemian ja matkustusrajoitusten vuoksi kaksi kokousta pidettiin kokonaan verkossa. Muissakin kokouksissa saattoi osa osallistujissa olla läsnä verkon välityksellä. Vuosikokous pidettiin 2.8.2020 Urjalankylän Koulumaassa. Kokouksessa oli paikalla 22 henkilöä edustaen 19 kotitaloutta.

4. Veden korkeudet ja padon hoito

Talvi 2020 oli Urjalassa todella vetinen. Maaperä oli täysin vettynyt eivätkä sateet enää imeytyneet maahan, vaan valuiivat pintavetenä vesistöön. Sateet tulivat vetenä tai märkänä lumena. Lumipeite oli olemattoman paksuinen. Rutajärvi ei jäänyt kunnolla koko talvena. Jäänrippeet lähtivät maaliskuussa. Kesä oli melko epävakainen, vaikka lämmin. Järvien pinta alkoi laskea huhtikuussa ja laskikin yhteen menoon lokakuulle asti. Loppukesästä vesi painui historiallisen alas. Vesistön käyttäytymisessä alkaa näkyä yhä selvemmin ilmaston muutos. Talvisateet yleistyvät, lumen vesiarvo laskee, kevätsulaminen ajoittuu yhä aiemmaksi, kesät voivat olla hyvin lämpimiä ja kuivia. Lisäksi erilaiset ääri-ilmiöt lisääntyvät ja vuosittainen vaihtelu voi olla rajuakin.

Leviä oli yllättävän vähän. Varsinkin, kun alla oli sateista johtuva runsas huuhtoutuminen.

Yhdistys on jatkanut padonhoitoa toistaiseksi entiseen tapaan. Padon kunto alkaa olla todella heikko ja se vuotaa melkoisesti. Padonhoidon mandaatin käsittely on edelleen kesken Vaasan hallinto-oikeudessa.

5. Nuutajärven kokonaisvaltainen kunnostushanke

Hankkeessa on suoritettu mm. seuraavat toimenpiteet:

1. Järven länsipuolen valuma-alueella on aktivoitu Mustaojan ojitussyhteisö ja laadittu Mustaojan peruskunnostussuunnitelma. Peruskunnostus etenee nyt kosteikkoa lukuun ottamatta ojitussyhteisön vetämänä.

2. Nuutajärven kartanon kosteikko on rakennettu.

3. Nuutajärven valuma-alue selvitys ja kunnostuskohteiden kartoitus itäisellä valuma-alueella.

Aineistojen analyysimenetelmillä (mm. VEMALA ja KUTOVA) Nuutajärven valuma-alueelle on määritelty mm. sopivat peltolohkot eroosiolta suojaaviin viljelymenetelmiin, peltolohkot, jotka soveltuvat rakennekalkin levitykseen, peltolohkot, joille ei suositella lannan levitystä, tai joilla tulee noudattaa erityistä huolellisuutta sekä mahdolliset vedenpuhdistus- tai veden pidätysrakenteiden sijoituskohteet. Hankkeen ensimmäinen osio saatiin päätökseen vuonna 2020. Suunnitelmat ja budjetti toteutuivat hyvin.

Suojeluyhdistys haki ja sai ELY-keskukselta rahoituksen jatkohankkeelle. Vuonna 2021 käynnistyvässä hankkeessa tarkennetaan kohteet maastokäynneillä ja -mittauksilla, valitaan sopivat menetelmät ja käynnistetään keskustelut maanomistajien kanssa toimenpiteiden toteuttamiseksi. Hankkeen saavutuksina voidaan myös mainita järven eteläpuolelle suunniteltu kosteikko, jonka on Nuutajärven kartanon kosteikon rakentamisesta innoittaneena suunnitteluttanut Nuorten Kotkien Keskusliitto.

Hanketta ovat rahoittaneet Pirkanmaan ELY-keskus ja Urjalan kunta.

6. Vesistön ympäristövaikutusten arviointi

Pirkanmaan ELY-keskuksen tilaama luontoraportti valmistui. Raportissa todetaan mm seuraavaa:

Työ keskeinen johtopäätös on, että ilmastonmuutoksen myötä **säännöstelyvaihtoehto 2** on Nuuta-, Ruta- ja Kortejärven luontoarvojen kannalta selvästi **vaihtoehtoa 1** parempi. Ilmastonmuutos kasvattaa järvien ravinnehuuhtoumaa ja sateet ja lämpötilan nousu voimistavat järvien rehevöitymistä. Myös kasvukauden piteneminen edistää kasvillisuuden leviämistä ja umpeenkasvua.

Mikäli Kortejärven luusua kasvaa umpeen, Nokoorkosken padon ja Kortejärven välisen jokiuoman vetokyky heikkenee ja padon merkitys säännöstelyssä häviää. Järven umpeenkasvu heikentää myös Kortejärven ja Rutajärven välisen uoman vetokykyä ilman ruoppauksia, mikä puolestaan heikentää Kortejärven veden vaihtuvuutta ja laatua. Erityisesti Kortejärven luontoarvojen säilyttämiseksi tulisi tarkastella mahdollisuutta muuttaa säännöstelylupaa nostamalla kasvukauden aikaista alavedenkorkeutta.

Vaihtoehto 1. Nykyinen säännöstely toteutetaan tiukasti vuoden 1947 vesistötoimikunnan päätöksen mukaisesti.

Vaihtoehto 2. Nykyinen säännöstely toteutetaan vuoden 1983 vesioikeuden sekä vuoden 2007 Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti tietyissä tilanteissa tiukoista määräyksistä poiketen (esim. vähälumisen talven jälkeen kevätalennusta ei tarvitse suorittaa aivan alas asti). ELY-keskus on jatkanut hanketta mm. lisäselvityksillä.

7. Yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa – Annetut lausunnot/kirjelmät

Suojeluyhdistys tiedotti Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa vesistön ympäristöarvioinnin ja säännöstelyn kehittämisen tutkimuksista. KVVY:n kanssa selvitettiin Nuutajärven itäpuolen vesistön tilaa. ProAgria Etelä-Suomi laati Mustaojan kuivatuksen kunnostussuunnitelman. Nuutajärven osakaskunnat ovat tukeneet Nuutajärven kunnostushanketta. Kunnostushankkeen tueksi järjestettiin tukikeräys, joka kokonaisuudessaan on käytetty hankkeen kuluihin.

Urjalan Lions club poisti talkoilla Nuutajokeen kaatuneet puut. Puut ovat olleet jo vuosien ajan veneilijöiden riesana ja tukkineet vesireitin Nuutajärven ja Rutajärven välillä. Kaatuneiden puiden raivaaminen kuuluu ensisijaisesti maanomistajille. Leijonat jatkoivat vielä lisää vesistön kuntoon ja kunnossapitoon liittyviä toimenpiteitä. Talkooväki rakensi Nuutajärven kartanon kosteikon settipadolle ylityssillan.

8. Tiedottaminen

Yhdistys on tiedottanut vesistön tilasta ja laajemmin Pirkanmaalla ja meneillään olevista kansallisista hankkeista. Jäsenkirjeessä kerrottiin ajankohtaisista asioista. Nuutajärvi-hanke on ollut esillä paikallislehdistä. Yhdistys on jatkanut nettisivujensa (www.airanne.net) ja fb-sivujensa (www.facebook.com/airanne.net) ylläpitoa.

Yhdistys jatkoi levätarkkailua Kaunistossa osana valtakunnallista havainnointia (www.jarviwiki.fi.)

9. Tiivistelmä toiminnasta ja tulevaisuuden näkymät

Käynnissä oleva Nuutajärven kokonaisvaltainen kunnostushanke parantaa varmasti Nuutajärven ja sitä kautta koko vesistön tilaa pysyvästi. Tähänastiset toimet itse järvestä eivät ole vaikuttaneet järven ravinnekuormaan. Yhteistyö alueen viljelijöiden kanssa on alkanut lupaavasti. Järven itäpuolen ongelmien ratkaisu jää tuleville vuosille. Mustaojan kosteikko tulee rakentaa suunnitelman mukaisesti.

Pirkanmaan ELY-keskuksen käynnistämät selvitykset järven tilasta antavat pohjaa tuleville säännöstelyratkaisuille. Ensimmäistä kertaa tarkasteluissa on mukana myös ilmastonmuutos. Kortejärven tilan kohentaminen ja tulevaisuus vesistönä on otettu tarkastelun kohteeksi.